

Oslo, 18.08. 2010

Til
Direktoratet for naturforvaltning (postmottak@dirnat.no)

Høring av forslag til forskrift om utsetting av utenlandske treslag

Norges Naturvernforbund takker for at vi fikk utsatt høringsfristen noe og beklager at høringsfristen er overskredet.

Vi understreker at det er et svært viktig arbeid som nå må gjøres for å stanse tapet av naturmangfold som fremmede arter og treslag påfører norsk natur. Det er svært viktig at det raskt kommer på plass en ambisiøs forskrift knyttet til naturmangfoldloven og som styres av miljømyndighetene. Dette fordi dagens forvaltning med utilstrekkelig sektoransvar og svak sektorlovgivning ikke møter de problemene som utenlandske treslag påfører norsk natur.

Naturvernforbundet mener imidlertid at forslaget til forskrift er alt for svak og upresis og med for mange åpninger og unntaksmuligheter til at den kan motvirke den store trusselen som fremmede treslag faktisk utgjør. Vi vil derfor oppfordre myndighetene til å ta langt sterkere grep for å få bukt med dette alvorlige problemet. Forskriften må også omfatte alle økologisk fremmede treslag, inkludert provenienser og underarter.

Det beste med forslaget er at risikovurdering og tillatelse kun kan gis av miljømyndighetene. Siden dette er en av de største truslene mot naturmangfoldet må også forskriften styres av de som kan miljø, ikke som tidligere at det avgjøres av næringsinteresser.

Problemer som fremmede arter påfører naturen er en av de fem største truslene mot naturmangfoldet, både globalt og nasjonalt. Dette er grundig dokumentert i en rekke forskningsrapporter. I Norge har vi mange skremmende eksempler på hvor galt det har gått, jf. NOU 2004: 28, som jo er grunnlagsdokumentet for hele naturmangfoldloven.

Når det gjelder treslag er det kjent at de to største konsekvensene er at de kan forandre økosystemer og utkonkurrere naturlig artsmangfold. De økologiske konsekvensene som mange av disse påfører norsk natur er derfor uforenelige med målsettingen om å stanse tapet av biologisk mangfold.

Kapittel IV i Naturmangfoldloven vil med ambisiøse forskrifter kunne bli det nødvendige verktøyet for å unngå at økologisk fremmede treslag fortsatt skal påføre naturen irreversible og økosystemødeleggende konsekvenser. Men

forskriftene må bli betydelig strammere, særlig når det gjelder hva som kan tillates, hvor ting kan tillates og hvem som skal få lov å bruke fremmede treslag og under hvilke forhold dette eventuelt kan tillates.

Generelle betraktninger

Økologisk fremmede treslag, herunder også norsk gran og provenienser og underarter av arter som flyttes over sine økologiske barrierer, utgjør en stor trussel mot naturlig tilhørende økosystemer og artsmangfold.

Naturvernforbundet er av den klare oppfatning at absolutt alt må gjøres for å hindre ytterligere utplanting og spredning av ikke økologisk tilhørende treslag. All bruk av planter skal kun foregå med genetiske materialet som finnes naturlig og er vanlig i den regionen plantene skal benyttes.

Vi mener at forskriften på en rekke punkter er for svak og vil føre til at fremmede treslag fremdeles vil påføre norsk natur økt press og påfølgende ubotelig skade i århundrer fram i tid. Allerede er store arealer beplantet med ikke økologisk tilhørende arter, noe som utgjør et stort økologisk problem. Det allerede etablerte problemet vil øke betydelig i fremtiden på grunn av artens skyggetoleranse og spredningsevne. Å tillate en fortsatt bruk slik som forskriften legger opp til er derfor økologisk uakseptabelt.

Naturvernforbundet savner at føre-var-perspektivet får reelt innslag i forskriften. Og vi savner også en plan for hvordan vi skal redusere det store problemet vi allerede har skapt gjennom mange år med økologisk forurensing av naturen. Vi mener fokuset burde vært nei til fortsatt forurensing av norsk natur med økologisk fremmede arter. Ressursene burde heller vært brukt på aktiv fjerning av allerede etablert forurensing for å stanse og redusere spredningen i framtida. Vi vet for eksempel at allerede er svært mange edelløvskogreservater på Vestlandet truet av forurensing av fremmede treslag, noe som i løpet av noen tiår kan redusere både artsmangfold og verneformål i reservatene.

Forbud eneste riktige

Naturvernforbundet mener det må etableres et generelt forbud, uten unntak, mot å bruke alle fremmede arter i skogbrukssammenheng. Dette må omfatte all bruk av norske treslag, underarter og provenienser utenfor deres naturlige utbredelsesområder, inkludert norsk gran.

Kun sterile arter som ikke har vegetativ spredning kan etter denne forskriften brukes i juletre- og pyntegrønt- sammenheng. De som har brukt slike må også pålegges å fjerne eventuelle plantninger hvis virksomheten opphører.

Det må i slik sammenheng også settes klare grenser for hvor nært en slik plantasje kan etableres inntil eksisterende verneområde eller andre verdifulle naturtyper. Dette for å hindre at eventuelle følgearter påfører nærliggende natur økologiske risiko og irreversibel ødeleggelse.

Spesifikt til paragrafer

§ 1 Formålet er godt formulert og kan stå uendret. Problemet er at de påfølgende paragrafene vanner ut formålet slik at åpenbare svakheter kan gjøre formålsparagrafens intensjoner uoppnåelig.

§ 2 åpner for unntak av genetiske variasjoner som kan ha økologisk og genetisk uheldige effekter. Vi har innledningsvis argumentert mot å gi åpning for dette og § 2 må strammes betydelig inn.

§ 3 De fire definisjonene som er nevnt er tilfredsstillende. Men vi savner andre definisjoner i foreliggende forslag, der tolkning slik det nå står overlates til skjønn, noe vi mener er uforenelig satt opp mot graden av risiko (se eksempler lengre ned).

§ 4 Dette er et saksområde som miljømyndighetene må ha ansvar for. Det må derfor konkretiseres at ved eventuell delegering av ansvar skal det skje til *Fylkesmannens miljøvernavdeling*.

§ 5 Her mener Naturvernforbundet at det må innføres et generelt forbud, uten unntak, mot å bruke alle fremmede arter i skogbrukssammenheng. Det samme må gjelde all bruk av norske treslag, underarter og provenienser utenfor deres naturlige utbredelsesområder, inkludert norsk gran.

Kun sterile arter som ikke har vegetativ spredning kan etter søknad brukes i juletre- og pyntegrøntsammenheng. Det må i slik sammenheng også settes klare grenser for hvor nært en slik plantasje kan etableres inntil eksisterende verneområde eller andre verdifulle naturtyper, f.eks 250 meter. Dette for å hindre at eventuelle følgearter påfører nærliggende og verdifull natur en uforutsett økologisk risiko. Det må også foreligge klare føringer hvis tiltaket avvikes, med krav om forskriftsmessig trygg fjerning av alt utplantet materiale på tiltakshavers regning, jf naturmangfoldlovens § 11.

Disse prinsippene må være en forutsetning for hele forskriften.

I § 7g heter det at det skal lages en plan for å hindre spredning, men en slik plan må ha en tidshorisont på flere hundre år for å hindre for eksempel frøspredning for enkelte arter. Det hjelper ikke å si at det ikke skal settes igjen livsløpstrær ved hogst - hva om økonomien i prosjektet endres og det ikke hogges i det hele tatt? Hvordan skal en grunneier dokumentere at barnebarnas barn eller ny eier om hundre år vil ta nødvendige forholdsregler for å hindre spredning? Dersom man skal kunne sikre seg mot dette i praksis, må en rett og slett forby alle økologisk fremmede treslag som kan reproducere seg, kjønnnet eller ukjønnnet.

Formuleringen i § 8, tredje ledd om at " Det skal ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at utsetting vil *medføre vesentlig uheldige følger for naturmangfoldet.*" er uholdbar og bryter helt med føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9. Denne må omformuleres til å lyde: "Det skal ikke gis

tillatelse hvis det er grunn til å anta at bruk kan påvirke *naturmangfoldet*". Leddet skal kun gjelde juletre- og pyntegrøntproduksjon.

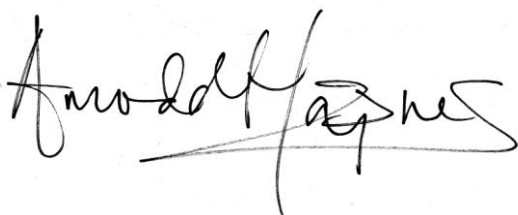
Formuleringen i fjerde ledd i §8 - når det skal tas en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap, "... skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.", er uholdbar. Denne tilfredsstillende ikke føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 og anerkjenner heller ikke den alvorlige trusselen som vi vet fremmede treslag utgjør. Dette er faktisk bedre fanget opp i § 10 i den generelle forskriften - 'Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger en utsetting kan ha for det biologiske mangfoldet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn ved vurdering av om tillatelse kan gis.' Hvorfor skal ikke føre-var-prinsippet legges til grunn for treslag? Om den siste formuleringen brukes kan Naturvernforbundet akseptere at dette gjelder unntaksvis for bruk til juletre- og pyntegrøntproduksjon så fremt dette ikke bryter med andre økologiske forutsetninger.

I paragraf 9 brukes det vage begrepet '..i rimelig utstrekning treffes tiltak for å hindre spredning..'. Dette begrepet stammer trolig fra § 28 i naturmangfoldloven, men det er etter det vi erfarer, ikke definert. Trusselbildet underbygger at hullene i forskriften her blir så omfattende at kun forbud kan aksepteres om nasjonale miljømål skal kunne nåes.

Dette vil imidlertid etter vår argumentasjon være en overflødig paragraf med unntak av varslingsplikten for juletre- og pyntegrøntproduksjon. Varsling må også omfatte eventuell opphør av etablert virksomhet, noe som må føre til forskriftsmessig trygg fjerning av alt utplantet materiale på tiltakshavers regning, jf naturmangfoldlovens § 11.

Naturvernforbundet ber derfor om at forskriften bearbeides og strammes betydelig opp i forhold til de argumentene vi har framført.

Mvh
Norges Naturvernforbund

Arnodd Håpnes
Fagleder naturmangfold